

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Чумак М. Є.

*доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри загальної фізики та методики навчання фізики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна;*

Кирпиченко Т. А.

*методист організаційно-методичного відділу
Навчально-методичного центру
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ НЕПРОСТИХ УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ

Українська держава переживає сьогодні непрості часи, еквівалентність яких фокусується на рівні як негативних, так і позитивних реалій. Перші – порушили територіальну цілісність та державний суверенітет, а останні (вже підсилені впливом перших) – актуалізували рух країни назустріч суттєвим змінам та перетворенням у процесі реалізації загальнодержавної інтеграції у єдиний європейський простір. Досягнення заявлених інтеграційних цілей є тривалим, складним та суперечливим процесом, який суттєвою мірою визначається цілим рядом факторів (зокрема, соціально-економічних, політичних, організаційно-управлінських, правових, психологічних, педагогічних та інших). Безумовно, що на кожен групу заявлених факторів відповідним чином впливає як наука так і освіта, оскільки кожна з них вже давно набула глобального статусу на рівні усього цивілізованого світу. Перехід від підготовки фахівців «масового виробництва» до конкурентоспроможної творчої особистості – ось яке завдання сьогодні стоїть у фокусі педагогічної науки та практики. Проте, реалізація цього нелегкого завдання приховується за необхідністю створення найоптимальніших умов для забезпечення неперервної підготовки підростаючого покоління у рамках єдиного багатоступеневого освітнього простору. На сучасному етапі українського державотворення місія вчителя неоціненна – сіяти вічне і мудре у світлі голови підростаючого покоління усупереч дестабілізуючим умовам воєнного часу і підвищеним ризикам особистісної безпеки усіх учасників освітнього процесу. І кожен такий крок, як і тисяча інших, наближає нас до перемоги за умови правильної реалізації покладених на усіх педагогів функцій.

Важливими на сьогодні залишаються завдання щодо реалізації перспектив гуманітаризації природничо-технічного знання, а також входження української педагогічної освіти у єдиний світовий освітній простір, що сумарним чином продукують утвердження гуманістичних основ нового мислення та водночас нової парадигми освіти. І в ідеальному варіанті кожен учасник освітнього процесу повинен мати, окрім предметних знань, ще й знання у галузі педагогіки та психології.

Зміна суспільного базису, спровокована проявами військової агресії представників сусідньої території, актуалізувала на порядку денному питання «трансформації» світоглядних установок, принципів організації економіки та її інфраструктури у відповідності до назрілих реалій. Паралельним чином кристалізувалася необхідність щодо формування у майбутніх учителів нової економічної позиції і, відповідно, нового економічно-центрованого стилю мислення, затребуваного часом. Сказане свідчить про

посилення уваги до освоєння нових підходів до навчання та виховання, що у певній мірі може забезпечити лише такий професорсько-викладацький склад, який мислить сучасними категоріями та поняттями. Як свідчить практика, цей процес складний та поетапний. Впровадження останнього в освітню практику сьогодення не відбувається миттєво, тоді як динамічні суспільно-політичні реалії, які торкаються невидимим шлейфом економіки та освіти, вимагають негайного оперативного реагування у відповідь на зовнішні зміни оточуючого середовища.

Стан сучасної педагогічної освіти на всіх щаблях її функціонування, на жаль, не відповідає повною мірою сучасному етапу функціонування українського суспільства в умовах воєнного часу. Перед педагогічною громадськістю постало надскладне завдання – пошук шляхів виходу з існуючої ситуації на усіх рівнях суспільного функціонування. Вчити та виховувати «старими» методами та способами нове покоління, для якого навіть натяки на проросійське вже є неприйнятним та неієвим. У зв'язку з цим, актуалізується завдання щодо пошуку нових, інноваційних підходів, здатних сприяти впровадженню в освітній процес таких рішень, які б забезпечували мотивацію майбутніх педагогічних кадрів на оволодіння економічними знаннями, вміннями спілкуватися сучасною українською мовою позбавленою русизмів, наявністю цінних компетенцій, необхідних для реалізації життєстверджуючих проектів розбудови Української держави.

УДК 37.017.4:17.022.1-029:34

Korporowicz L.
Doctor of Sociological Sciences
Professor of the Faculty of International and Political Studies
Jagiellonian University in Krakow
Krakow, Poland

PATRIOTIC EDUCATION AS A CHALLENGE TO THE PROCESS OF VALUE FORMATION: FROM HUMAN RIGHTS TO RIGHTS OF NATIONS

Patriotic education, like national education, is not a particular concern of international education systems today. On the contrary, it has become an almost archaic remnant of nation states and, as such, cannot count on the support of the intellectual elites of the global world. A careful analysis of the events taking place in various parts of the world shows, however, the great need for subjectivity, sovereignty and expanding the freedom of many nations and even smaller cultural communities. They often undertake an open struggle against domination, and sometimes – as in today's Ukraine – aggression of genocidal political and state systems. The need for patriotism and education in patriotism changes the belief that it has become an element of the "end of history", a value that is not very modern and incompatible with the contemporary spirit of postmodernism. Many social movements in Europe, Asia or America show a great revival of patriotic attitudes. So it is a great challenge for modern education, pedagogy, but also social psychology, cultural sciences, security sciences. Here are some theses that concern patriotic education as a challenge in the process of the values formation of modern man both individually and of various types of communities.